

B.A. 2nd Semester (Honours) Examination, 2023 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Course : CC-III

[Classical Sanskrit Literature (Prose)]

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

*The questions are of equal value.**The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answer in their own words
as far as applicable.*

अधोनिर्दिष्टे प्रश्ने दशप्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीमात्रित्य समाधेयाः। प्रतिविभागात् न्यूनतया प्रश्नत्रयं स्वीकृत्य दश प्रश्नानाम्
उत्तरं समाधीयताम्।

2×10=20

(निम्नलिखित प्रश्नाङ्गुलि थेके दक्षाति प्रश्नेर उत्तर संस्कृत भाषाय देवनागरी हरफे लिखते हवे। प्रत्येक विभाग थेके
अनुष्ठान तिनांति करे प्रश्नेर उत्तर दिते हवे।

'क'-विभागः

'क' विभाग

1. (क) दशकुमारचरितस्य कियन्तः विभागः सन्ति?

दशकुमारचरितेर कयाति विभाग आहे?

(ख) दर्पसारः अनुजं कीर्तिवर्माणं प्रति कथं कुद्धः जातः?

दर्पसार अनुजं कीर्तिवर्मार प्रति त्रुद्ध क्षिलेन केन?

(ग) 'रूपमन्तः कलाभिमानी' कः आसीत्?

'रूपमन्तः कलाभिमानी' के छिलेन?

(घ) अवन्तिसुन्दरी पूर्वजन्मनि का आसीत्?

अवन्तिसुन्दरी पूर्वजन्मे के छिलेन?

(ङ) रौप्यशङ्कुलं केन कुत्र च प्राप्तम्?

रौप्यशङ्कुलाति के कोथाय पेयेछिलेन?

'ख'-विभागः

विभाग—'ख'

(क) कादम्बरीकाव्यस्य टीकाकारद्वयस्य नाम लिखतु।

कादम्बरी काव्येर दूजन टीकाकारेर नाम लेखो।

(ख) 'सततममूलमन्त्रशम्यो विषमो विषयविषास्वादमोहः'— कः कं एवमुक्तवान्?

'सततममूलमन्त्रशम्यो विषमो विषयविषास्वादमोहः'—के काके एकथा बलेहेन?

- (ग) 'पञ्चमिदानीं त्वत्पादपद्मपरिचर्याफलम्'— कस्या उक्तिरियम्? कस्य पादपद्मं तया सेवितम्?
 'पञ्चमिदानीं त्वत्पादपद्मपरिचर्याफलम्'— उक्तिटि कार? कार पादपद्म तिनि सेवा करेछिलेन?
- (घ) "विरला: हि तेषामुपदेष्टारः"— केषामुपदेष्टारः विरला: कथं च?
 'विरला: हि तेषामुपदेष्टारः'— कादेर उपदेष्टोरा विरल एवं केन?
- (ङ) 'अतिगहनं तमो यौवनप्रभवम्'— यौवनप्रभवं तमः कथं अतिगहनम्?
 'अतिगहनं तमो यौवनप्रभवम्'— केन 'तमो यौवनप्रभवम्' अति गहन?

'ग'-विभाग:

विभाग—'ग'

- (क) चूर्णकं नाम किम्?
 चूर्णक काके बले?
- (ख) आख्यायिकाप्रकारकं गद्यकाव्यं किम्?
 आख्यायिका श्रेणि गद्यकाव्य की?
- (ग) वाणभट्टस्य आविर्भावकालः कः?
 वाणभट्टेर आविर्भावकाल की?
- (घ) प्रभाकरवर्धनः कः आसीत्?
 प्रभाकरवर्धन के छिलेन?
- (ङ) 'सिंहासनद्वात्रिशिका'-इत्यत्र द्वात्रिशिकाशब्देन का: बोध्याः?
 'सिंहासनद्वात्रिशिका' शब्देर द्वारा कादेर बोचानो हयोछे?
2. अधःस्थितेषु प्रश्नेषु यथाकामं चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरं देयम्। तेषु प्रश्नेषु द्वयं संस्कृतभाषया समाधेयम्। $5 \times 4 = 20$
 निश्चिह्निति प्रश्नगुलिर ये कोनो चारत्रिर उत्तर दाओ। तन्नाथ्ये ये कोनो दूटिर संस्कृत भाषाय लिखते हवे।
- (क) मातृभाषय अनुवादः क्रियताम्।
 मातृभाषाय अनुवाद करो।
- "पश्यतु पतिमद्यैव शुलावत्सितमियमनार्थशीला कूलपांसनी" इति निर्भर्त्सय भीषणभूकुटिदूषितललाटः काल एव काललोहदण्डकर्कर्णेण बाहुदण्डेनावलम्ब्य हस्ताम्बुजे रेखाम्बुजरथाङ्गलाङ्घने राजपुत्रं सरभसमाचकर्ष।
- (ख) मातृभाषय अनुवादः कार्यः।
 मातृभाषाय अनुवाद करो।
- कुसुमशरशरप्रहारज्जास्ति हि हृदये जलमिव गलत्युपदिष्टम्। अकारणञ्च भवति दुष्प्रकृतेः अन्वयः श्रुतं वा विनयस्य। चन्दनप्रभवः न दहति किम् अनलः? किं वा प्रशमहेतुना अपि न प्रचन्डतरी भवति वडवानलः वारिणा?

- (ग) अधस्तात् कस्यचिदेकस्य संक्षिप्ता टिप्पणी विधेया ।
 (नीचेर योकोनो एकटिर संक्षिप्त टीका लेखो ।)
 हितोपदेशः, हर्षचरितम्, वेतालपञ्चविंशतिः
- (घ) अवनिमुन्दर्याः: क्रन्दनात् कन्यान्तःपुरस्य कीदृशी अवस्थां जाता?
 अवस्थिसुन्दरीर ऋग्नहेतु कन्यान्तःपुरेव अवस्था किरकम हयेहिल?
- (ङ) 'यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्मुपयाति बुद्धिः' उक्ते: तात्पर्य किम्?
 'यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्मुपयाति बुद्धिः'— उक्तिर तात्पर्य की?
- (च) सप्रसङ्गं सरलसंस्कृतभाषया व्याख्यायताम्।
 सप्रसङ्ग सरल संस्कृत भाषाय व्याख्या लेखो ।
 'तमोपहस्त्वादतो ज्ञानप्रदीपः'

3. अधोलिखिते प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं लिख्यताम्।
 निम्नलिखित प्रश्नाङ्गुलिर मध्ये योकोनो दृष्टि प्रश्नेर उत्तर दाओ।

10×2=20

- (क) भवतां पाठ्यांशमवलम्ब्य 'दण्डनः पदलालित्यम्'— इति समालोचकवाक्यस्य याथार्थ्य निरूप्यताम्।
 'दण्डनः पदलालित्यम्'—तोमादेर पाठ्यांश अवलम्बने एই समालोचक बाक्येर याथार्थ्य निरूपण करो।
- (ख) 'पञ्चतन्त्रम्', 'वासवदत्ता'-द्वयोः ग्रन्थयोः विषये आलोचना करणीया।
 'पञ्चतन्त्रम्', 'वासवदत्ता'—एই दृष्टि प्रश्ने सम्पर्के आलोचना कরो।
- (ग) 'राजवाहनचरितम्' इति आख्याने चण्डवर्मणः चरितम् वर्णताम्।
 'राजवाहनचरितम्'—एই आख्यानभागे चण्डवर्मार चरित्र वर्णना करो।
- (घ) चन्द्रपीड़ं प्रति शुक्नासस्य उपदेशः स्वभाषया वर्णताम्।
 चन्द्रपीड़ेर प्रति शुक्नासेर उपदेश निजेर भाषाय वर्णना करो।
-